

2025 RAMAZAN VAAZ SİLSİLESİ:

6.GÜN

ORUÇLUYA SABIR VE MÜKAFAT (SABIRLA İBADETLERİN GÜZEL OLMASI)

YAZAR: ALİ AYKAÇ

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

“Sabredenlere mükâfatları hesapsız olarak verilecektir.”

Zümer, 39/10.

WhatsApp İletişim

daha fazlası için:
www.aliaykac.com

iletişim : (0)541 934 3778

Tüm içeriklerin **ticârî maksatla** kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır. **Ticârî maksat olmadan izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılmasında herhangi bir sorun yoktur.**

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, sabrı bizlere kulluğun en güzel ziyneti kılan, oruç ibadetiyle nefsimizi terbiye etmemizi öğreten, sabredenlere hesapsız mükâfatlar vadeden Âlemlerin Rabbi Yüce Allah’a mahsustur. Salât ve selâm, orucu sabrın yarısı olarak tanımlayan, hayatı boyunca sabrı kuşanarak bizlere en güzel örnek olan, ümmetine hem ibadette hem de musibetlere karşı metanetli olmayı öğreten Peygamberimiz Muhammed Mustafa ﷺ’in, onun pâk âline, güzide ashabına ve kıyamete kadar onun izinden giden tüm mü’minlerin üzerine olsun!

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Sabır, İslâmî literatürde **kulluğun temel direklerinden biri** olarak görülmüş, müminin imanını muhafaza etmesi ve Allah'a olan bağlılığını güçlendirmesi için elzem bir haslet olarak değerlendirilmiştir. Arapça “الصَّبْرُ” kelimesinden türeyen sabır, lügat anlamıyla “**dayanmak, tahammül etmek, direnmek ve sebat göstermek**” gibi anlamlar taşır. Ancak İslâmî bakış açısıyla sabır, sadece edilgen bir tahammül hâli değil; aksine, **bilinçli bir irade ve güçlü bir teslimiyetle Allah’ın emirlerine bağlı kalmak, nefsin arzularına karşı koymak ve her hâlükârda O’na tevekkül etmektir.**

Kur’ân-ı Kerîm’de **90’dan fazla ayette** sabır övülmüş, müminlerin sahip olması gereken temel bir karakter özelliği olarak zikredilmiştir. Allah Teâlâ, sabrı sadece bir fazilet olarak sunmakla kalmamış, aynı zamanda müminlerin bu sıfata sahip olmalarını bir

gereklilik olarak ortaya koymuştur. **“Ey iman edenler! Sabredin, sebat gösterin, hazırlıklı ve dirençli olun ve Allah’tan sakının ki kurtuluşa eresiniz.”**¹ ayeti, sabrın sadece bireysel bir erdem değil, aynı zamanda mümin toplumunun ayakta kalabilmesi için vazgeçilmez bir unsur olduğunu vurgular.

İslâm âlimleri, sabrı **üç temel kategoriye** ayırarak açıklamışlardır:

İbadetleri Yerine Getirmede Sabır!

İbadet, nefsin her zaman hoşuna gitmeyen, bazen zor, bazen de devamlılık gerektiren bir kulluk vazifesidir. Bir Müslümanın namazlarını düzenli kılması, oruç tutması, zekât vermesi veya hac farızasını yerine getirmesi için **istikrarlı bir sabra ihtiyacı vardır**. Özellikle namaz ve oruç gibi ibadetlerde, nefse ağır gelen yönler bulunabilir. Sabahın erken saatinde uykuyu bölerek namaza kalkmak, gün boyu açlık ve susuzluğa dayanmak veya maldan infakta bulunmak, sabır olmadan yerine getirilemez. Oruç, bu yönüyle **ibadet sabrının en büyük eğitimlerinden biridir**. Çünkü oruç, sadece belli bir vakitte yapılan bir ibadet değil, gün boyunca süren ve sürekli bir irade gerektiren bir ibadettir.

Günahlardan Kaçınmada Sabır!

Allah’ın haram kıldığı şeylerden uzak durmak, müminin nefsini kontrol edebilmesiyle doğrudan ilişkilidir. Günahlardan sakınmak, özellikle nefsin ve şeytanın vesveseleri karşısında

¹ *Âl-i İmrân*, 3/200. يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَٰبِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

büyük bir irade gücü gerektirir. Oruç, bu noktada mümini **günahlardan koruyan bir kalkan** işlevi görür. Peygamber Efendimiz ﷺ **“Oruç bir kalkandır.”**² buyurarak, orucun insanı kötü alışkanlıklardan ve günahlardan koruyucu yönüne dikkat çekmiştir. **Gün boyu aç ve susuz kalan bir insan, sadece fiziksel olarak bir mücahede içinde değildir; aynı zamanda, öfkesine hâkim olmalı, kötü sözlerden sakınmalı ve ahlâkî olgunluğa erişmelidir.**

Musibetlere Karşı Sabır!

İnsan hayatı, yalnızca huzur ve mutlulukla dolu bir serüven değildir. Her birey, zaman zaman hastalık, kayıp, sıkıntı ve zorluklarla karşı karşıya kalır. İşte bu noktada sabır, insanın **imtihan karşısındaki duruşunu belirleyen en büyük erdemdir.** Kur’ân-ı Kerîm’de sabrın bu yönüne dair en açık beyanlardan biri şöyledir: **“Andolsun, sizi biraz korku, biraz açlık, mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele!”**³

Oruç, bu noktada insanı **zorluklara karşı sabretmeye alıştıran bir ibadettir.** Açlık ve susuzluğa karşı sabır göstermek, insanın Allah’a olan güvenini pekiştirir. Gün boyunca aç kalmak, dünyada açlık çeken mazlumlara hatırlamamıza, onların hâlimden anlamamıza vesile olur. Aynı zamanda, kişinin **kendi nefesine**

² Buhârî, Savm, 2; Müslim, Sıyâm, 30. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الصَّيَامُ جُنَّةٌ.

³ Bakara, 2/155. وَلَتَبْلُوَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

hâkim olmasını sağlar. Bütün bu sabır çeşitleri düşünüldüğünde, oruç ibadetinin aslında sabrın **en kapsamlı ve en etkili eğitim araçlarından biri olduğu** ortaya çıkar. Oruç, yukarıda sayılan sabır türlerinin her birini içinde barındırır:

İbadet Sabrı: Oruç, baştan sona nefis terbiyesi ve irade eğitimi içerdiği için, ibadetin sabırla nasıl daha anlamlı hale geldiğini gösterir.

Günahlardan Kaçınma Sabrı: Oruç tutan kişi, sadece aç ve susuz kalmakla kalmaz; diline, gözlerine, kulaklarına da hâkim olmak zorundadır. Bu, mümini kötülüklerden sakındıran bir kalkandır.

Musibet Sabrı: Açlığa, susuzluğa ve yorgunluğa sabretmek, mümini hayatın diğer zorluklarına karşı da güçlü kılar.

Bu sebeple Allah Teâlâ, sabredenler için mükâfatın sınırsız olduğunu müjdelemiş ve şöyle buyurmuştur: **“Sabredenlere mükâfatları hesapsız olarak verilecektir.”** ⁴

Oruç, sadece bir açlık ve susuzluk hali değil, müminin sabırla sınandığı, iradesini terbiye ettiği ve neticesinde Allah’ın rahmetine mazhar olduğu bir ibadettir. Bu ibadet, öylesine büyük bir ehemmiyete sahiptir ki, Resûlullah ﷺ’in, oruçlulara cennette özel bir kapının tahsis edildiğini haber

⁴ Zümer, 39/10. إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

vermiştir: *“Cennette Reyyan adında bir kapı vardır. Oruç tutanlar bu kapıdan cennete girerler.”*⁵

Bu hadis, oruç ibadetinin ahirette müminler için ne denli büyük bir mükâfata vesile olacağını göstermektedir. Burada özellikle “**Reyyan**” kelimesi üzerinde durmak gerekir. **Reyyan**, Arapça’da “suya kanmış, susuzluğu giderilmiş” anlamına gelir. Oruç tutarken susuzluğa ve açlığa sabreden müminlere, cennette öyle bir ikram yapılacaktır ki, artık hiçbir zaman susuzluk hissetmeyeceklerdir. **Bu, oruçlulara Allah’ın özel bir lütfudur.**

Hadiste geçen “**sadece oruçlular**” ifadesi, **bu nimetin herkese değil, yalnızca bu dünyada oruca sabredenlere mahsus olduğunu gösterir.** Bu da bize **her ibadetin kendine has bir mükâfatı olduğunu** hatırlatır. Oruç, müminin nefsine karşı verdiği bir mücadele olduğu için, onun mükâfatı da ona uygun şekilde özeldir.

Bir diğer hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz ﷺ oruç ibadetinin mahiyeti ve mükâfatı hakkında şöyle buyurmaktadır: *“Âdemoğlunun bütün amelleri kendisi içindir. Ancak oruç benim içindir ve onun mükâfatını ben vereceğim.”*⁶

⁵ Buhârî, Savm, 4. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ.

⁶ Müslim, Sıyâm, 30. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي.

Bu hadisin derin anlamı üzerinde durduğumuzda, **orucun diğer ibadetlerden farklı bir yönü olduğunu görürüz.** Çünkü diğer ibadetler zahiren insanlar tarafından görülebilir; mesela namaz kılan, sadaka veren veya hacca giden bir kimse başkaları tarafından fark edilebilir. Ancak oruç, **gizli bir ibadettir.** Bir insanın gerçekten oruç tutup tutmadığını ancak Allah bilir. İnsan göz önünde oruçlu gibi görünüp gizlice yiyip içebilir, fakat Allah'ın rızasını hedefleyen kişi böyle bir şey yapmaz. İşte bu yüzden **oruç, samimiyyetin en büyük göstergelerinden biridir.**

Bu hadiste geçen **“oruç benim içindir..”** ifadesi, Allah'ın **orucu, diğer ibadetlerden ayırarak kendisine mahsus bir ibadet olarak kabul ettiğini** gösterir. Çünkü oruç, **riyanın en az karışabileceği bir ibadettir.** Bir insan gösteriş için namaz kılabilir, zekât verebilir, hatta hac bile yapabilir, fakat gösteriş için aç kalmak, susuz kalmak nefse ağır gelir. Oruç, kulun yalnızca Allah rızası için yaptığı bir fedakârlıktır.

Bu yüzden Allah Teâlâ, oruç tutan kuluna özel bir **ikramda bulunacağını ve onun mükâfatını bizzat kendisinin vereceğini haber vermektedir.** Diğer ibadetlerde sevap miktarları melekler tarafından yazılır ve belirli bir ölçüyle hesaplanırken, **oruç ibadetinin mükâfatı Allah katında saklıdır ve doğrudan O'nun tarafından belirlenir.** Bu durum, orucun ne kadar büyük bir kıymete sahip olduğunu ve Allah katındaki değerinin diğer ibadetlerden farklı olduğunu göstermektedir.

Peygamber Efendimiz ﷺ oruçlular için iki büyük sevinç anı olduğunu haber vermiştir: ***“Oruç tutan için iki sevinç anı vardır: Biri iftar vaktinde, diğeri ise Rabbi ile karşılaştığında.”***⁷

Hadiste geçen ***“iftar anındaki sevinç”*** oruçlunun bütün gün boyunca sabrettikten sonra rızkıyla buluştuğu anı ifade eder. Bu sevinç, sadece fiziksel bir rahatlama değil, aynı zamanda Allah’a olan ibadetini tamamlamanın huzurunu yaşamaktır.

Ancak asıl büyük sevinç, ***“Rabbi ile karşılaştığında”*** gerçekleşecektir. Bu ifade, ahirette Allah’ın huzuruna çıkıldığında, orucun sağladığı mükâfatların görüleceğine işaret eder. İşte o gün, oruçlu müminler için en büyük müjde verilecektir. Allah’ın rızasına erenler, cennette Reyyan kapısından geçerek sonsuz nimetlere kavuşacaktır.

Oruç sadece açlık ve susuzluk değil, aynı zamanda müminin günahlarının affına vesile olan büyük bir ibadettir. Peygamber Efendimiz ﷺ bu gerçeği şöyle ifade etmiştir: ***“Kim Ramazan orucunu imanla ve sevabını Allah’tan umarak tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır.”***⁸

Burada iki önemli şart zikredilmiştir:

⁷ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ : فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ

⁸ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

إِيمَانًا: Oruç, sadece geleneksel bir alışkanlık olarak değil, Allah’a iman ederek, O’nun rızasını kazanmak amacıyla tutulmalıdır.

وَأَحْتِسَابًا: Oruçtan dolayı bir çıkar beklentisi olmamalıdır. Sırf Allah rızası için sabrederek tutulmalıdır.

Bu şartlara uygun olarak tutulan bir oruç, **geçmiş günahların affına vesile olur**. Çünkü oruç, nefsin isteklerine karşı bir direniş olduğu için, **kulun iç dünyasında bir arınma meydana getirir**. Günahlardan temizlenmiş bir ruh, Allah’a daha yakın olur.

Oruç, mümin için büyük bir sabır eğitimidir ve bu sabrın karşılığı cennettir. Resûlullah ﷺ oruç tutanları müjdelemiş, onların ahirette özel bir muamele göreceklerini bildirmiştir. Cennette sadece oruçlular için açılacak olan Reyyan kapısı, oruç ibadetinin değerini anlamamız için en büyük delillerden biridir.

Ayrıca oruç, yalnızca bir ibadet değil, aynı zamanda nefsin terbiye edildiği, günahların affına vesile olan bir arınma vesilesidir. Oruç tutan mümin, iftar vakti ile küçük bir sevinç yaşarken, ahirette Rabbi ile buluştuğunda en büyük sevince ulaşacaktır.

Şimdi kendimize şu soruyu sormalıyız: **Oruç ibadetine sadece bir aç kalma pratiği olarak mı bakıyoruz, yoksa onu Allah rızasına ulaşmanın bir vesilesi olarak mı görüyoruz?**

Rabbimiz! Bizleri, oruçla yalnızca bedeni değil, ruhunu da terbiye eden; açlıkla nimetlerin değil, şükrün değerini idrak eden; sabırla yalnızca sıkıntılara değil, nefsin tuzaklarına da direnen kullarından eylesin!

Rabbimiz! Bizleri, gecelerin ihyasıyla Sana yaklaşan, orucun sabrıyla olgunlaşan, ibadetlerin nuruyla aydınlanan ve Sana layık bir kul olma şuuruyla yaşayan kullarından eylesin! (Âmin!..)

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه